

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่ของนักลงทุน

Factor Affecting the Investors Investment Decisions on Ponzi Scheme

พชรพงศ์ อังกสิทธิ์*¹ และ ณฉัตรชพงษ์ แก้วสมพงษ์²

Pacharapong Angkasit and Nachatchapong Kaewsompong

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ ซึ่งมีการเก็บข้อมูลภาคปฐมภูมิด้วยวิธีการเก็บแบบสอบถามแบบเจาะจงเป็นแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด คือกลุ่มผู้ที่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ จำนวน 200 คนและกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่จำนวน 200 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา แบบจำลองโลจิสติกและค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ พบว่ามีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 5 ตัวแปร คือ เพศ อายุ การศึกษาระดับปริญญา ปัจจัยด้านความเชื่อและปัจจัยด้านการบังคับ

คำสำคัญ: แชร์ลูกโซ่, การฉ้อโกงทางการเงิน, การเข้าร่วมลงทุน

ABSTRACT

This study aimed to study the factors influencing the decision to be involved with Ponzi scheme. 400 questionnaires were accordingly used through purposive sampling in a group of 200 people previously getting involved with Ponzi scheme and other 200 people with any non-involvement. The analysis was undertaken through Binary logit and the marginal effects. The results of the study on factors influencing the decision on Ponzi scheme, five significant variables were gender, age, degree, beliefs, and force.

Key word: Ponzi scheme, financial fraud, involved

ที่มาและความสำคัญ

การลงทุนเป็นกิจกรรมทางการเงิน ที่ได้นำเงินไปลงทุนในโครงการบางอย่างโดยหวังว่าเงินลงทุนนั้นจะสร้างผลตอบแทน, การคงสภาพหรือเพิ่มมูลค่าของการลงทุนการตัดสินใจลงทุนในโครงการใดก็ตาม นักลงทุนต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ และศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความเสี่ยงจากการลงทุนและเพื่อให้ได้

* Pacharapong7878@gmail.com

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคพิเศษ) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

² อาจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลตอบแทนตามที่คาดหวัง นำเสียดายที่ยังมีนักลงทุนหลายคนไม่ได้ศึกษาข้อมูลของโครงการให้ถี่ จึงมีนักลงทุนบางส่วนตัดสินใจเข้าร่วมและได้ตกเป็นเหยื่อของการฉ้อโกง การฉ้อโกงหรือหลอกลวงลงทุนเป็นกิจกรรมที่หลอกลวงโดยการหลอกให้นักลงทุนทุ่มเทเงินในโครงการที่มีแนวโน้มที่จะสร้างผลตอบแทนที่สูง เช่น บริษัท กองทุน โครงการอสังหาริมทรัพย์ หรือนโยบายการประกัน ซึ่งไม่ได้มีอยู่ในความเป็นจริง การฉ้อโกงหรือหลอกลวงลงทุนเป็นกิจกรรมที่หลอกลวงโดยการหลอกให้นักลงทุนทุ่มเทเงินในโครงการที่มีแนวโน้มที่จะสร้างผลตอบแทนที่สูงซึ่งไม่ได้มีอยู่ในความเป็นจริง การฉ้อโกงการลงทุนเกิดขึ้นด้วยการทำให้นักลงทุนเข้าใจผิดจากการใช้ข้อมูลเท็จเพื่อให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนในโครงการที่มีกำไรสูงและความเสี่ยงในการลงทุนน้อย ยิ่งความเข้าใจในความเสี่ยงของนักลงทุนต่ำ ซึ่ให้เห็นว่านักลงทุนบางคนยังคงมองที่ผลกำไรโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยง ปัจจุบันประเทศไทยมีการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือที่รู้จักกันในชื่อของ “แชร์ลูกโซ่” ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของธุรกิจการเงินนอกระบบ ที่มีประวัติความเป็นมาและพัฒนาการภายในสังคมไทยก่อนที่จะมีการจัดตั้งสถาบันการเงินขึ้นมาอย่างปัจจุบันการเล่นแชร์ไม่ว่าจะเป็นแชร์ประเภทใดก็ตามย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งหากไม่มีการกำหนดมาตรการขึ้นมาควบคุมจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาการฉ้อโกง ปัญหาการหลอกลวง และปัญหาอาชญากรรมธุรกิจ ดังนั้นจึงมีการตราพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 ขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการและควบคุมการเล่นแชร์ภายในกลุ่มบุคคลร้ายแรง ผลจากการควบคุมการเล่นแชร์ของภาครัฐ ทำให้มีการพัฒนารูปแบบการเล่นแชร์ให้ซับซ้อนมากขึ้น มีกลวิธีในการหลอกลวงประชาชนให้หลงเชื่อจากคำเชิญชวนและโฆษณาถึงผลตอบแทนที่ผู้ร่วมลงทุนจะได้รับ เช่น การพัฒนาจากธุรกิจขายตรงเป็นแชร์ลูกโซ่ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 ทำให้ภาครัฐต้องนำกฎหมายอื่นๆมาบังคับใช้เพิ่ม เช่น พระราชกำหนดการกักเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายฉบับอื่นๆ เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการเล่นแชร์ในรูปแบบต่างๆ

จากข้อมูลสถิติของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) พบว่า คดีพิเศษที่เกี่ยวกับการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนและร่วมกันฉ้อโกงประชาชน ตั้งแต่ปี 2547 – มีนาคม 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 129 คดี มูลค่าความเสียหาย รวมทั้งสิ้น 25,761,659,839 บาทในปัจจุบันลักษณะของแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลักได้ ดังนี้ 1).แชร์ลูกโซ่แบบดั้งเดิม แชร์ลูกโซ่รูปแบบนี้จะอาศัยการชักชวนประชาชนมาร่วมลงทุนโดยใช้หลักการเดียวกับสหกรณ์ และเสนอผลตอบแทนสูงกว่า มีการพัฒนารูปแบบการจ่ายผลตอบแทนเช่นเดียวกับธุรกิจขายตรง และยังมีการพัฒนาวิธีการระดมเงินโดยใช้หลักการเดียวกับธุรกิจแฟรนไชส์ 2).แชร์ลูกโซ่รูปแบบใหม่เป็นลักษณะการทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยการเปิดเว็บไซต์ให้คนทั่วไปเข้าร่วมลงทุน โดยเว็บดังกล่าวอ้างว่าจะนำเงินไปลงทุนตามธุรกิจต่างๆ เช่น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ประเภทบ้านและที่ดิน ตลาดหุ้น ตราสารทางการเงิน ธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตรา โดยจะจ่ายดอกเบี้ยให้สมาชิกตามอัตราที่เว็บกำหนด ซึ่งแต่ละเว็บจะมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยและอัตราการลงทุนของสมาชิกแตกต่างกัน

จากสถานการณ์ที่ได้กล่าวในข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและต้องการศึกษารูปแบบของการเล่นแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบัน ว่ามีรูปแบบอย่างไร และปัจจัยใดที่ส่งผลต่อ

การตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่และไม่เข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ เล็งเห็นถึงความแตกต่างของการตัดสินใจของผู้ที่เคยเข้าร่วมและผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วม มาแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหแชร์ลูกโซ่เพื่อไม่ให้มีประชาชนตกเป็นเหยื่อจากการเล่นแชร์ลูกโซ่ ดังที่ พลิสสุภา พจนะลาวัฒน์ ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่ สอดคล้องกับ Anis Chariri ซึ่งได้ศึกษาเรื่องลักษณะเฉพาะบุคคล ความรู้ทางการเงิน และความสามารถในการตรวจสอบการฉ้อโกงทางการเงิน ดังนั้นจากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขการตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เคยเข้าร่วมและไม่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มผู้ที่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ จำนวน 200 คนและกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ จำนวน 200 คน มาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์หาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ด้วยแบบจำลองโลจิสต์ (Logit model) และวิเคราะห์ค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effect) เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้สามารถกำหนดแบบจำลองโลจิสต์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 Prob(Y = 1) = & \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 A_1 + \beta_4 X_3 A_3 + \beta_5 X_3 A_4 + \beta_6 X_4 B_1 + \beta_7 X_4 B_2 + \beta_8 X_4 B_4 \\
 & + \beta_9 X_5 + \beta_{10} X_6 + \beta_{11} X_7 + \beta_{12} X_8 + \beta_{13} X_9 + \beta_{14} X_{10} + \beta_{15} X_{11} + \beta_{16} X_{12} + \beta_{17} X_{13} \\
 & + \beta_{18} X_{14} + \beta_{19} X_{15} + u_i
 \end{aligned}$$

โดยที่	Y	คือ	การตัดสินใจลงทุนหรือเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่
	X_1	คือ	เพศ = 1: ถ้าเป็นเพศชาย = 0: ถ้าเป็นเพศหญิง
	X_2	คือ	อายุ (ปี) (ตัวแปรเชิงปริมาณ)
	X_3	คือ	การศึกษา (การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นตัวแปรฐาน) โดย $X_3 A_1$ = การศึกษาระดับประถมศึกษา $X_3 A_3$ = การศึกษาระดับปริญญา $X_3 A_4$ = การศึกษาระดับอื่นๆ
	X_4	คือ	อาชีพ (พนักงานบริษัทเอกชน เป็นตัวแปรฐาน) โดย

		X_4B_1	=	นักเรียน/นักศึกษา
		X_4B_2	=	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
		X_4B_4	=	อาชีพอื่นๆ
X_5	คือ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ตัวแปรเชิงปริมาณ)		
X_6	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านเป้าหมายหรือจุดประสงค์ ในรูปแบบของค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย		
		1 = การได้เงินตอบแทนสูงสุดจากการลงทุน		
		2 = สร้างเครือข่ายในที่ทำงาน		
		3 = ทำให้สนิทสนมกับครอบครัวมากขึ้น		
X_7	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านความเชื่อ ในรูปแบบของ ค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย		
		1 = ความน่าเชื่อถือของบุคคลที่มาชักชวน		
		2 = ผู้ชักชวนให้คำแนะนำที่ดีในการร่วมลงทุน		
		3 = บุคคลที่ร่วมเล่นในกลุ่มมีความน่าเชื่อถือ		
		4 = มีรูปแบบที่แตกต่างและหลากหลายในการสร้างผลตอบแทน		
		5 = มีคนเล่นแล้วได้รับผลตอบแทนที่ดีทำให้ตัดสินใจลงทุน		
		6 = ในปัจจุบันการเล่นแชร์สามารถพบเห็นได้ทั่วไป ทำให้ตัดสินใจลงทุน		
X_8	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านค่านิยม ในรูปแบบของ ค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย		
		1 = ค่านิยมที่เน้นร่ำรวยมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจ		
		2 = คนในสังคมมองว่าคนรวยได้รับการนับถือมากกว่าทำให้ตัดสินใจลงทุน		
		3 = การร่วมเล่นแชร์ในกลุ่มที่ทำงาน ถ้าหากไม่เล่นจะทำให้รู้สึกแปลกแยก		
		4 = บุคคลที่รู้จักหรือสนิทสนมชักชวนถือเป็นการลงเรือลำเดียวกัน		
X_9	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านการบังคับ ในรูปแบบของ ค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย		
		1 = บุคคลที่รู้จักมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		
		2 = กลุ่มสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ		
		3 = การกำหนดระยะเวลาที่เร่งรัดถือเป็นการบังคับให้รีบตัดสินใจ		
		4 = การโฆษณา เชิญชวน และข่าวสารส่งผลต่อการตัดสินใจ		
		5 = ผลตอบแทนที่บุคคลอื่นได้รับมาเป็นตัวกระตุ้นให้ตัดสินใจ		
X_{10}	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านโอกาส ในรูปแบบของ		

		ค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย
		1 = การที่บุคคลใกล้ชิดมาชักชวนถือเป็นช่องทางทำให้มีโอกาสเล่นแชร์
		2 = การที่มีญาติที่เล่นอยู่แล้ว ทำให้มีโอกาสเข้าไปร่วมเล่น
		3 = การที่มีเงินเก็บหรือเงินออมทำให้มีโอกาสนำเงินมาร่วมลงทุน
		4 = การที่ไม่มีเงินเก็บหรือเงินออมทำให้ตัดสินใจเล่น เพราะอาจจะทำให้มีเงินเพิ่มขึ้น
		5 = การที่ชอบเสี่ยงโชคทำให้มองเห็นโอกาสได้รับผลตอบแทน
		6 = รูปแบบของแชร์ลูกโซ่ที่หลากหลายทำให้สนใจและตัดสินใจร่วมเล่น
X_{11}	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านความสามารถ ในรูปแบบของค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย
		1 = มีความสามารถในการชักชวนให้ผู้อื่นมาเล่น
		2 = ความสามารถในการดำเนินธุรกิจของผู้กระทำผิด ทำให้ไว้วางใจและตัดสินใจลงทุน
		3 = ความสามารถด้านจิตวิทยาของผู้ร่วมกระทำผิด ทำให้เชื่อใจ
X_{12}	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านการสนับสนุน ในรูปแบบของค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย
		1 = บุคคลที่ใกล้ชิดหรือสนิทสนมที่ส่วนสนับสนุนให้ลงทุน
		2 = การได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเล่นแชร์ลูกโซ่ มีส่วนให้ตัดสินใจ
		3 = การที่ขาดความรู้ และไม่ทราบรูปแบบของแชร์ในปัจจุบันทำให้ตัดสินใจลงทุน
X_{13}	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านแบบแผนการดำเนินชีวิต ในรูปแบบของค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย
		1 = ความชอบในการเสี่ยงโชคทำให้ตัดสินใจลงทุน
		2 = ชอบในการลงทุนทำให้ตัดสินใจร่วมลงทุน
		3 = ความชอบในการเข้าร่วมเครือข่ายต่างๆมีส่วนสำคัญให้ตัดสินใจ
X_{14}	คือ	ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจด้านกิจวัตรประจำวัน ในรูปแบบของค่าเฉลี่ยตามคะแนนความคิดเห็น ซึ่งประกอบไปด้วย
		1 = การรับสื่อในเรื่องนี้ทุกวันทำให้สนใจและตัดสินใจเล่น
		2 = การเข้าร่วมกลุ่มหรือเครือข่ายเป็นประจำทำให้ได้รับข้อมูลทำให้ตัดสินใจ
		3 = การตัดสินใจเพียงลำพังโดยไม่ได้ปรึกษาสมาชิกครอบครัว มีส่วนให้ตัดสินใจ
X_{15}	คือ	ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน คำนวณจากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน จากจำนวนข้อที่ผู้อบรมแบบสอบถามสามารถตอบได้ถูกต้อง
β_0	คือ	ค่าคงที่ที่เป็นค่าของตัวแปรตามเมื่อตัวแปรอิสระเป็นศูนย์
β_k	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ โดยที่ $k = 1, 2, 3, \dots, 19$

μ_i คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

i คือ ลำดับที่ของข้อมูล i โดย $i = 1, 2, 3, \dots, 400$

ในส่วนของการคะแนนความคิดเห็นนั้น มาจากแบบสอบถามที่ให้เลือกรายการความคิดเห็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าให้อิทธิพลมากที่สุด คือระดับ 5 มีอิทธิพลมาก คือระดับ 4 มีอิทธิพลปานกลาง คือระดับ 3 มีอิทธิพลน้อย คือระดับ 2 และมีอิทธิพลน้อยที่สุด คือระดับ 1

ผลการศึกษา

ผลการศึกษานี้สามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่

จากการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ จากตัวแปรทั้งหมด 17 ตัวแปร พบว่ามีตัวแปรที่มีระดับนัยสำคัญ 5 ตัวแปร (ดังตารางที่ 1 และ 2) คือ

1. เพศ มีนัยสำคัญระดับ 0.05 สัมประสิทธิ์ของเพศในการตัดสินใจลงทุนในแชร์ลูกโซ่มีค่าเป็นลบ (การกำหนดรหัส ให้เพศชาย = 1, อื่นๆ = 0) เนื่องจากการกำหนดรหัสในสมการให้เพศชาย = 1 ดังนั้นหากนักลงทุนเป็นเพศชาย จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ ลดลง 0.12793 หรือในทางกลับกันหากนักลงทุนเป็นเพศหญิง จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ เพิ่มขึ้น 0.12793 สาเหตุที่นักลงทุนเพศหญิง มีความน่าจะเป็นที่เคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่มากกว่าเพศชาย อาจกล่าวได้จากการที่เพศหญิงมีสัดส่วนประชากรมากกว่าเพศชาย คิดเป็นเพศชาย 95.8 คนต่อเพศหญิง 100 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563)

2. อายุ มีนัยสำคัญระดับ 0.01 สัมประสิทธิ์ของอายุในการตัดสินใจลงทุนในแชร์ลูกโซ่มีค่าเป็นบวก เมื่ออายุของนักลงทุนเพิ่มขึ้น 1 ปี จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ เพิ่มขึ้น 0.007784 แสดงว่าถ้าอายุเพิ่มขึ้น 1 ปีโอกาสที่จะเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่จะเพิ่มขึ้น 0.007784 สามารถกล่าวได้ว่าเมื่อนักลงทุนมีอายุมากขึ้น ย่อมหมายถึงการที่นักลงทุนมีรายได้หรือเงินออมที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการที่มีอายุที่มาก อาจทำให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ซึ่งอาจส่งผลต่อการรับข้อมูลเท็จมาประกอบการตัดสินใจทำให้ตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่

3. การศึกษาระดับปริญญา เปรียบเทียบกับการศึกษาระดับมัธยม มีนัยสำคัญระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ สามารถอธิบายได้ว่านักลงทุนที่มีการศึกษาระดับปริญญา มีแนวโน้มที่จะเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่น้อยกว่านักลงทุนที่มีการศึกษาระดับมัธยม หากนักลงทุนมีการศึกษาระดับปริญญาจะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ ลดลง 0.163750 เมื่อเทียบกับนักลงทุนที่มีการศึกษาระดับมัธยม สามารถกล่าวได้ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าย่อมสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้มากกว่า หรือมีแนวคิดที่แตกต่างออกไป ก่อนที่ทำการตัดสินใจใดๆ

4. ปัจจัยด้านความเชื่อ มีนัยสำคัญระดับ 0.05 สัมประสิทธิ์ของปัจจัยด้านความเชื่อมีค่าเป็นบวก เมื่อปัจจัยด้านความเชื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเพิ่มขึ้น 1 หน่วย (เช่นจากมีอิทธิพลปานกลางเป็นมีอิทธิพลมาก)

จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ เพิ่มขึ้น 0.14216 เช่น บุคคลที่มีความน่าเชื่อถือมาชักชวนให้เล่นแชร์ลูกโซ่ หรือผลตอบแทนที่ผู้อื่นได้รับมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากขึ้นจะทำให้โอกาสที่นักลงทุนจะเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่เพิ่มขึ้น สามารถกล่าวได้ว่าถ้าอิทธิพลของปัจจัยด้านความเชื่อเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสที่จะเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ จะเพิ่มขึ้น 0.14216 เห็นได้ว่าชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือมีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน

5. ปัจจัยด้านการบังคับ มีนัยสำคัญระดับ 0.001 สัมประสิทธิ์ของปัจจัยด้านการบังคับมีค่าเป็นบวก เมื่อปัจจัยด้านการบังคับมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ เพิ่มขึ้น 0.29873 เช่น การกำหนดระยะเวลาหากไม่รีบตัดสินใจจะทำให้พลาดโอกาสนั้นไป เป็นการบีบบังคับให้นักลงทุนตัดสินใจ หรือบุคคลที่รู้จักหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน สามารถกล่าวได้ว่าถ้าอิทธิพลของปัจจัยด้านการบังคับเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสที่จะเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ จะเพิ่มขึ้น 0.29873 จากสาเหตุดังกล่าวจะเห็นว่าเวลาที่บุคคลถูกบีบบังคับหรือจำกัดความคิดและระยะเวลา ส่งผลให้ไม่มีการไตร่ตรองที่ดีเท่าที่ควร ทำให้บุคคลดังกล่าวตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่

ในส่วนของ 12 ตัวแปรที่ไม่ได้กล่าวถึงในช่วงต้นจากการศึกษาพบว่าตัวแปรดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งแต่ละตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ที่น้อยมาก อาจกล่าวได้ว่าแทบจะไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต้นจากแบบจำลองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่

Variable	Coefficients	Std. Error	Z	P > z
เพศ (X_1)	- 0.514700	0.240700	-2.138	0.032490
อายุ (X_2)	0.031140	0.011970	2.601	0.009280
การศึกษาระดับประถมศึกษา (X_3A_1)	- 1.053000	0.652000	-1.615	0.106340
การศึกษาระดับปริญญา (X_3A_3)	- 0.664600	0.338800	-1.962	0.049820
นักเรียน/นักศึกษา (X_4B_1)	- 0.839400	0.645800	-1.300	0.193720
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (X_4B_2)	- 0.571500	0.304100	-1.879	0.060230
รายได้ (X_5)	0.000005	0.000008	0.549	0.582680
ปัจจัยด้านเป้าหมาย (X_6)	- 0.327200	0.177600	-1.842	0.065470
ปัจจัยด้านความเชื่อ (X_7)	0.568700	0.271100	2.098	0.035900
ปัจจัยด้านค่านิยม (X_8)	- 0.247900	0.256600	-0.966	0.334000
ปัจจัยด้านการบังคับ (X_9)	1.195000	0.272900	4.379	0.000012
ปัจจัยด้านโอกาส (X_{10})	- 0.520900	0.269900	-1.930	0.053640
ปัจจัยด้านความสามารถ (X_{11})	- 0.339300	0.173500	-1.955	0.050530

ปัจจัยด้านการสนับสนุน (X_{12})	- 0.392800	0.257100	-1.528	0.126490
ปัจจัยด้านแบบแผนการดำเนินชีวิต (X_{13})	0.363000	0.251200	1.445	0.148400
ปัจจัยด้านกิจวัตรประจำวัน (X_{14})	0.302700	0.283000	1.069	0.284850
ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน (X_{15})	0.002822	0.130000	0.022	0.982680

ตารางที่ 2 แสดงผลการคำนวณหาผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effect) ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่

Variable	dF/dx	Std. Error	Z	P > z
เพศ (X_1)	- 0.127930	0.059164	-2.1623	0.030592
อายุ (X_2)	0.007784	0.002992	2.6015	0.009283
การศึกษาระดับประถมศึกษา (X_3A_1)	- 0.242870	0.128150	-1.8952	0.058068
การศึกษาระดับปริญญา (X_3A_3)	- 0.163750	0.081032	-2.0208	0.043301
นักเรียน/นักศึกษา (X_4B_1)	- 0.199900	0.139400	-1.4340	0.151583
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (X_4B_2)	- 0.141600	0.074095	-1.9111	0.055988
รายได้ (X_5)	0.000001	0.000002	0.5495	0.582686
ปัจจัยด้านเป้าหมาย (X_6)	- 0.081788	0.044399	-1.8421	0.065457
ปัจจัยด้านความเชื่อ (X_7)	0.142160	0.067765	2.0979	0.035914
ปัจจัยด้านค่านิยม (X_8)	- 0.061964	0.064141	-0.9660	0.334019
ปัจจัยด้านการบังคับ (X_9)	0.298730	0.068217	4.3790	0.000012
ปัจจัยด้านโอกาส (X_{10})	- 0.130210	0.067479	-1.9297	0.053646
ปัจจัยด้านความสามารถ (X_{11})	- 0.084824	0.043381	-1.9553	0.050545
ปัจจัยด้านการสนับสนุน (X_{12})	- 0.098199	0.064264	-1.5281	0.126500
ปัจจัยด้านแบบแผนการดำเนินชีวิต (X_{13})	0.090736	0.062785	1.4452	0.148406
ปัจจัยด้านกิจวัตรประจำวัน (X_{14})	0.075659	0.070743	1.0695	0.284846
ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน (X_{15})	0.000705	0.032504	0.0217	0.982684

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Logit) และค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effect) พบว่ามีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 5 ตัว คือ

1. เพศ พบว่า หากนักลงทุนเป็นเพศชาย จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ลดลงหรือในทางกลับกันหากนักลงทุนเป็นเพศหญิง จะทำให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับอัตราส่วนของประชากร คิดเป็นเพศชาย 95.8 คนต่อเพศหญิง 100 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563)

2. อายุ พบว่า ยิ่งนักลงทุนมีอายุเพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นที่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่เพิ่มขึ้น การที่นักลงทุนมีอายุมากขึ้นนั้นย่อมหมายถึงการที่นักลงทุนมีรายได้หรือเงินออมมากขึ้น ทำให้นักลงทุนตัดสินใจนำเงินมาลงทุนในกิจกรรมทางการเงินต่างๆ ซึ่งอาจเป็นแชร์ลูกโซ่ร่วมด้วย
3. การศึกษาระดับปริญญา ซึ่งเปรียบเทียบกับการศึกษาระดับมัธยม พบว่าความน่าจะเป็นที่นักลงทุนเคยเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่นั้นเพิ่มขึ้น หากนักลงทุนมีการศึกษาระดับมัธยมหรือเทียบเท่า เมื่อเปรียบเทียบกับนักลงทุนที่มีการศึกษาระดับปริญญา สามารถกล่าวได้ว่า นักลงทุนที่มีการศึกษาสูงย่อมสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้มากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยกว่า หรือมีแนวทางในการคิดที่ต่างออกไป ก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการใดๆซึ่งในที่นี้ก็คือการตัดสินใจเข้าหรือไม่เข้าร่วมแชร์ลูกโซ่
4. ปัจจัยด้านความเชื่อ สามารถกล่าวได้ว่า นักลงทุนที่ตัดสินใจลงทุนในแชร์ลูกโซ่นั้น มีความเชื่อว่าที่ตนเองกำลังลงทุนอยู่ไม่ใช่แชร์ลูกโซ่หรือการฉ้อโกงทางการเงินจากความน่าเชื่อถือของผู้แนะนำหรือผู้ที่ร่วมลงทุน และเชื่อว่าตนเองนั้นจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนเหมือนกับที่ผู้อื่นได้รับ ดังนั้นหากความเชื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากขึ้น จะส่งผลให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนตัดสินใจเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่เพิ่มขึ้น
5. ปัจจัยด้านการบังคับ สามารถกล่าวได้ว่า นักลงทุนกระตุ้นหรือบังคับให้ตัดสินใจจากกลุ่มสังคมหรือบุคคลที่รู้จัก ถูกกระตุ้นให้ลงทุนจากการที่เห็นบุคคลอื่นได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน หรือถูกบีบบังคับให้รีบตัดสินใจจากข้อเสนอที่มีการจำกัดเวลา ดังนั้นหากปัจจัยที่มีผลบังคับให้ตัดสินใจลงทุนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากขึ้น จะส่งผลให้ความน่าจะเป็นที่นักลงทุนตัดสินใจเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่เพิ่มขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า แชร์ลูกโซ่เป็นหนึ่งในปัญหาที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ จากข้อมูลของกรมสอบสวนคดีพิเศษพบว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2557 – พ.ศ. 2563 มีมูลค่าความเสียหายที่เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ทั้งหมด 18,091,209,844 ล้านบาทและมีผู้เสียหายมากกว่า 35,430 ราย เห็นได้ว่าแชร์ลูกโซ่เป็นคดีที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก แชร์ลูกโซ่ในประเทศไทยนั้นมีการพัฒนาตามรูปแบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้ในระดับที่ทำให้มีนักลงทุนหลงเชื่อ และตกเป็นเหยื่อเป็นจำนวนมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการตัดสินใจในการเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่ พบว่ามีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 5 ตัวคือ เพศ อายุ การศึกษาระดับปริญญา ปัจจัยด้านความเชื่อ และปัจจัยด้านการบังคับ ในส่วนของเพศนั้นพบว่าเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่มากกว่าเพศชาย อาจเป็นเพราะมีสัดส่วนของประชากรที่มากกว่าเพศชายหรืออาจถูกโน้มน้าวจากอาชญากรให้ตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนได้ง่ายกว่าเพศชาย ในส่วนของอายุนั้นยิ่งนักลงทุนมีอายุที่เพิ่มขึ้นย่อมหมายถึงรายได้หรือเงินออมที่มากขึ้นแต่ด้วยการที่มีงานต้องทำตลอดเวลาหรือการที่เกษียณจากงาน อาจทำให้ถูกหลอกลวงได้ง่ายเนื่องจากไม่สามารถติดตามหรือรู้เท่าทันรูปแบบของการหลอกลวงที่มีการพัฒนาตลอดเวลาได้ ในส่วนของการศึกษาพบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงนั้นย่อมมีแนวทางความคิดที่ต่างออกไปก่อนจะตัดสินใจ และในส่วนของปัจจัยด้านความเชื่อและการบังคับกล่าวได้ว่า การที่ยังมีนักลงทุนตกเป็นเหยื่อของแชร์ลูกโซ่นั้นเป็น

ผลจากการที่นักลงทุนให้น้ำหนักกับความเชื่อมากกว่า ไม่แสวงหาข้อมูลที่แท้จริงมาประกอบการตัดสินใจ และ บางส่วนกังวลว่าจะพลาดโอกาสในการลงทุน หรือรู้สึกแปลกแยกจากสังคมที่อยู่มากกว่าการที่จะถูกหลอ กซัดชวณโดนอาชญากร

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. จากการศึกษาพบว่าผู้ที่เคยเข้าร่วมแชร์ลูกโซ่นั้นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1). กลุ่มที่รู้อยู่แล้ว ว่าการลงทุนนั้นคือแชร์ลูกโซ่ แต่เพราะมีความรู้และเห็นช่องทางการทำเงินจึงได้ลงทุน เช่น กลุ่มคนที่สร้าง เครือข่ายให้มีคนมาร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่ และกลุ่มนักลงทุนระยะสั้นที่ลงทุนและนำเงินลงทุนออกก่อน ที่เครือข่ายแชร์ลูกโซ่ไม่สามารถหมุนเงินต่อไปได้ 2). กลุ่มที่ไม่ทราบที่กำลังลงทุนอยู่นั้นคือแชร์ลูกโซ่ สามารถ กล่าวได้ว่าที่แชร์ลูกโซ่ยังคงมีอยู่ในประเทศไทยส่วนหนึ่งเป็นเพราะ มีคนกลุ่มหนึ่งได้รับผลประโยชน์จากการ สร้างเครือข่าย และโฆษณาเชิญชวนให้ผู้อื่นมาเข้าร่วมในแชร์ลูกโซ่ ภาครัฐควรเพิ่มบทลงโทษให้มีความรุนแรง มากขึ้น จากการพิพากษาตัดสินคดีเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ที่ผ่านมา แม้ว่าบทลงโทษจะมากถึงจำคุก 10,000 ปีแต่ ด้วยประมวลกฎหมายอาญาให้จำคุกไม่เกิน 20 ปี ส่วนน้อยถึงจะโดนจำคุก 50 ปี ซึ่งบางกลุ่มบางคนติดคุกไม่ ถึง 20 ปี อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ยังคงมีกลุ่มอาชญากรในรูปแบบนี้ในประเทศไทย

2. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านความเชื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อส่งผลต่อการตัดสินใจเป็นอย่างมาก ดังนั้นนักลงทุนต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการลงทุน อย่ให้ ความเชื่อมีอิทธิพลอยู่เหนือเหตุและผล นักลงทุนควรตั้งคำถามและขอข้อมูล ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ/บริษัท และ ตรวจสอบผู้แนะนำก่อนทำการลงทุน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. แชร์ลูกโซ่ ซึ่งเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการฉ้อโกงการลงทุน ยังมีการฉ้อโกงการลงทุนในรูปแบบอื่น นอกเหนือจากแชร์ลูกโซ่ อีกมาก ที่ยังคงส่งผลให้นักลงทุนหรือผู้บริโภคตกเป็นเหยื่อ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านความเชื่อ ควรมุ่งศึกษาแบบ เฉพาะเจาะจงในเรื่องของกลยุทธ์/วิธีการในการสร้างแรงจูงใจ สร้างความน่าเชื่อถือ เชื่อเชิญให้เข้าร่วมลงทุน และตกเป็นเหยื่อในรูปแบบการฉ้อโกงอื่นๆ

3. ผู้ที่เข้าร่วมลงทุนในแชร์ลูกโซ่จำนวนหนึ่งทราบว่าที่ตนเองกำลังลงทุนอยู่นั้นคือแชร์ลูกโซ่ ซึ่งก่อให้เกิดการเชื่อเชิญผู้อื่นให้เข้าร่วมลงทุนตามมา ควรมุ่งการศึกษาถึงเป้าหมายในการลงทุนของนักลงทุน กลุ่มนี้ หรือแบ่งกลุ่มของนักลงทุนเป็นกลุ่มย่อย เช่น กลุ่มที่ไม่เคยคิดจะลงทุนเพราะทราบดีอยู่แล้วว่าเป็นการ ฉ้อโกง เพื่อนำแนวคิดของนักลงทุนหรือผลที่ได้มาสร้างแผนป้องกันไม่ให้มีผู้ตกเป็นเหยื่อของการฉ้อโกงเพิ่ม มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ข้อมูลการร้องเรียนตาม “กฎหมายการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน”. (2562, 9 ธันวาคม).

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/852760>
เปิดเพิ่มข้อมูลการร้องเรียนตาม "กฎหมายการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน". (2562, 31 ตุลาคม). กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. แหล่งที่มา:

<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/852760>

พลิสสุภา พจนะลาวัณย์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาคที่เป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่.(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย., กรุงเทพฯ.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2549). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.

สำนักวิชาการ. (2558). แชร์ลูกโซ่: รูปแบบหนึ่งของธุรกิจการเงินนอกระบบกับความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน. Academic Focus เอกสารวิชาการ. แหล่งที่มา:

https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2558/jul2558-2.pdf

สามารถ เจนชัยจิตรวนิช. (2561). 4 ปีแชร์ลูกโซ่หลอก 80,000 คน – ฅาปนกิจสงเคราะห์แชมป์ถูกร้อง
แหล่งที่มา: <https://news.thaipbs.or.th/content/272838>

ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ : มหันตภัยเศรษฐกิจไทย. (2550, 21 ธันวาคม). Positioning Magazine. แหล่งที่มา:

<https://positioningmag.com/38495>

Arjan Reurink. (2016, May). Financial Fraud: A literature Review. Journal of Economic surveys.

Retrieved from <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/141282/1/859161242.pdf>

Anis Chariri. Wibowati Sektiyani. Nurlina. Richa Wayhu Wulandari. (2018). Individual characteristics, Financial literacy and ability in detecting investment scams. Faculty of economics and business, Diponegoro University. Indonesian.

Lawrence J Gitman. Michel D Joehnk. Scott Smart. Roger H Junchau .(2011). Fundamentals of investing.